

הצעד התשיעי

**"כיפרנו על מעשינו במישרין בפני כל מי שיכולנו,
חוץ מאותם המקרים שמעשה זה היה עלול לפגוע
בהם או באחרים"**

כושר שיפוט טוב, חוש זהיר של תזמון, אומץ וזהירות -
לתכונות אלה נזדקק כאשר נעשה את הצעד התשיעי.

לאחר שערכנו את רשימת האנשים שבהם פגענו, שקלנו
בכובד ראש כל מקרה ומקרה וניסינו לאמץ את הגישה הנכונה
שבעזרתה נוכל להתקדם, ניווכח שבנוגע לעשיית כפרה ישירה,
האנשים שעלינו לכפר בפניהם נחלקים למספר קבוצות. יהיו
אלה שעלינו לכפר בפניהם מיד כשנחוש ביטחון סביר ביכולתנו
לשמור על מפוכחותנו. יהיו אחרים, שבפניהם נוכל לכפר
באופן חלקי בלבד, מחשש שווידוי מושלם יגרום נזק, במקום
ברכה, להם או לאחרים. יהיו מקרים שבהם רצוי לדחות כל
פעולה, וכאלה שבהם, בגלל טבעו של המצב, לא נוכל לעולם
ליצור קשר ישיר.

רובנו מתחילים בסוג מסוים של כפרה ישירה ביום
הצטרפותנו ל"אלכוהוליסטים אנונימיים". ברגע שאנו
מספרים למשפחתנו שאנו עומדים לנסות את התכנית
ברצינות, החל התהליך. בתחום זה, כמעט ואין חשיבות
לתזמון ואין גם צורך לנקוט בזהירות. אנחנו רוצים לפרוץ
הביתה ולהריע על החדשות הטובות. לאחר שהשתתפנו
בפגישת A.A. הראשונה שלנו,

או אולי לאחר שסיימנו לקרוא את הספר "אלכוהוליסטים אנונימיים", אנחנו רוצים בדרך כלל לשבת עם אחד מבני המשפחה ולהתוודות על הנזקים שגרמנו בשתייתנו. כמעט תמיד יש לנו רצון להמשיך להודות בפגמים נוספים שהקשו על החיים במחיצתנו. זאת תהיה הזדמנות מיוחדת במינה ומנוגדת לחלוטין לאותם בקרים שלאחר השתכרות, שבהם התנדנדנו בין האשמה עצמית לבין האשמת משפחתנו (וכל האחרים) בצרותינו. בהזדמנות ראשונה זאת עלינו להודות בפגמינו רק באופן כללי. ייתכן שלא יהיה נכון להזכיר בשלב זה תקריות מזעזעות מסוימות. כושר שיפוט נכון ינחה אותנו להמתין. אולי אנחנו מוכנים ומזומנים לחשוף את הרע מכל, אך עלינו לזכור שאיננו יכולים לרכוש את שלווה נפשנו על חשבונם של אחרים.

גישה דומה יש ליישם במשרד או במפעל. תחילה נחשוב על אותם מעטים היודעים הכול בדבר שתייתנו ושהושפעו ממנה במיוחד. אך גם במקרים אלה, ייתכן שיהיה עלינו להשתמש בדיסקרטיות רבה מעט יותר מאשר עם משפחתנו. אולי נרצה להמתין מספר שבועות, או יותר. תחילה, נרצה להיות בטוחים שבכוונתנו להישאר ב-A.A. אז נהיה מוכנים לגשת לאותם אנשים ולספר להם על מהות A.A. ועל מה שאנחנו מנסים לעשות. על רקע זה נוכל להודות בחופשיות בנוק שגרמנו ולהתנצל על כך. נוכל לשלם, או להבטיח לשלם, את כל התחייבויותינו, כספיות ואחרות. התגובה הנדיבה של מרבית האנשים לַכְנוּת שקטה זו תדהים אותנו פעמים רבות. אפילו מבקרינו החמורים ביותר והצודקים ביותר יבואו לקראתנו לעתים קרובות כבר בהזדמנות הראשונה.

אווירה זו של עידוד ותמיכה עלולה להיות כה מפעימה, עד שתוציא אותנו מאיזון ותיצור רעב שלא ניתן להשביע לשבחים נוספים. אנו עלולים גם ליפול לכיוון ההפוך במקרים הנדירים שבהם נתקבל בקרירות ספקנית. אז אנחנו עלולים להתפתות להתווכח או להתעקש על עמדתנו. או אולי נִדְחֵף לייאוש ולפסימיות. אבל אם נכין את עצמנו מראש, תגובות כאלה לא יסיטו אותנו ממטרתנו היציבה והמאוזנת.

לאחר התנסות ראשונית זאת בעשיית כפרות אנו עשויים לחוש הקלה כה רבה, עד שנסיק שמשימתנו הושלמה. נרצה לנוח על זרי הדפנה. הפיתוי לפסוח על המפגשים היותר משפילים והיותר מפחידים שעודם לפנינו עלול להיות גדול. לעתים קרובות נייצר לעצמנו תירוצים שנראים הגיוניים, כדי להתחמק מעניינים אלה לגמרי. או אולי פשוט נדחה את העניין ונספר לעצמנו שטרם הגיעה השעה לכך, בעוד שלמעשה החמצנו כבר הזדמנויות פז רבות לתקן נזק רציני. אין לכנות תרגילי הימנעות אלה בשם: "זהירות מחושבת".

ברגע שנתחיל לחוש ביטחון באורח חיינו החדש ושנתחיל, דרך התנהגותנו ודרך הדוגמה שאנו נותנים, לשכנע את הסובבים אותנו שאכן מתחולל בנו שינוי לטובה, בדרך כלל יהיה בטוח לשוחח בכנות מוחלטת עם מי שנפגעו בצורה חמורה, גם אם אינם מודעים כמעט למה שגרמנו להם. היוצאים מן הכלל היחידים יהיו המקרים שבהם יגרום וידוי מצדנו לנזק של ממש. בשיחות אלה אפשר לפתוח בטבעיות או כבדרך אגב. אך אם הזדמנות כזאת אינה נקרית בדרכנו, נצטרך, בנקודה מסוימת, לגייס את כל האומץ שברשותנו,

לפנות אל האדם הנוגע לדבר ולהניח את הקלפים על השולחן. איננו צריכים להתבוסס בחרטה מוגזמת בפני אלה שלהם גרמנו נזק, אך בקשת הכפרה בשלב זה חייבת להיות תמיד ישירה ונדיבה.

קיים רק שיקול אחד שימנע מאתנו להתוודות על מלוא הנזק שגרמנו. זה המקרה שבו גילוי מלא יגרום נזק משמעותי לאדם שבפניו אנו מתוודים. או, חשוב לא פחות, לאחרים. איננו יכולים, למשל, לפרוק מטען מפורט של סיפור הרפתקאותינו מחוץ לנישואין על כתפיהם של בני זוגנו שלא חשדו בדבר. ואפילו במקרים שבהם אין להתחמק מדיון בעניינים אלה, נשתדל להימנע מגרימת נזק לצד שלישי, יהיה מי שיהיה. איננו יכולים להקל על עצמנו באמצעות הכבדה חסרת אחריות על אחרים.

שאלות מעין אלה עשויות להתעורר גם בתחומים אחרים של חיינו, שגם בהם מעורב אותו עיקרון. נניח למשל, ששתינו נתח נכבד מכספי החברה שבה אנו מועסקים, אם על ידי "הלוואה" מהקופה או דרך חשבון הוצאות מנופח. נניח שמצב זה עשוי להימשך מבלי להתגלות אם לא נאמר דבר. האם עלינו להתוודות על כך מיד בפני ההנהלה, בידיעה מוחלטת שנפוטרי באופן מידי ללא כל סיכוי למצוא עבודה חדשה? האם בכוונתנו להיות כה נוקשים בצדקנותנו לעשיית כפרה, עד שנתעלם מההשלכות על בתינו ומשפחותינו? או שאולי ניוועץ תחילה באלה העומדים להיות מושפעים בצורה חמורה מווידוינו? האם אנו מציגים את העניין לספונסר או ליועץ הרוחני שלנו, ומבקשים בכנות את עזרתו והדרכתו של אלוהים - ובינתיים מחליטים לעשות את הדבר הנכון כאשר יתבהר לנו טבעו - יהיה המחיר אשר יהיה?

מובן שאין תשובה מוכנה מראש לכל ההתלבטויות האלה. אך כולן מחייבות נכונות מלאה לכפר מהר ובצורה טובה ככל שיתאפשר בתנאים הקיימים.

מעל הכול, עלינו להשתדל להיות בטוחים לחלוטין שאיננו משתהים משום שאנו מפחדים. הנכונות לקבל על עצמנו את מלוא השלכותיהם של מעשינו בעבר, ביחד עם נטילת אחריות על רווחתם של האחרים, היא עצם רוחו של הצעד התשיעי.